

NAGYKÖRÖS ÉS VIDÉKE

Politikai, közgazdasági és társadalmi lap. A „Nagykőrösi Gazdasági Egyesület“ hivatalos lapja.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagykőrös, IV. ker., Kossuth Lajos-tér 35. Széki-nyomda, telefon: 94.</p>	<p>Főszerkesztő: Magyar Kázmér. A felőlés szerkesztő és lapfajtadonos: D. Tóth Ferenc távollétében a szerkesztésért felelős: Széki Albert.</p>	<p>Előfizetési árak: HELYELEN: Égész évre 10 K., ^{1/2} évre 5 K., ^{1/4} évre 2 50 K. VIDÉKEN: Égész évre 12 K., ^{1/2} évre 6 K., ^{1/4} évre 3 K. Egyes szám ára vasárnap 10, hétfőnap 4 fill. Nyitár: soronkint 50 fillér.</p>
--	--	---

Gazdasági

munkástartalékok. +)

Magyarország 28 millió hektár területén 20 milliós lakosság helyezkedett el; e lakosság közül 13 millió, (tehát közel 65 százaléka) az őstermelő, ebből 5.5 millió a kereső, a termelő, 7.5 millió az eltartott.

Ez az 5.5 milliónyi kereső, illetve termelő kéz a rendelkezésére annak az eszmei szövetkezetnek, melyet 10 millió hektár kitévő mező és kertgazdasági területtel 2.880.000 birtokos alkot arra nézve, hogy a 20 milliós lakosságnak a napi élelmet beszállítsa és hogy a termelés fölőslégét a külforgalomba eljuttassa.

A mostani világháborúban a 65 százalékos aránynak megfelelő számban vonult fegyver alá őstermelő népünk, s a katonákat az 5.5 milliósi termelő rész szolgáltatta, mintegy 100 milliónyi kitévő szőlő, a termelő létszámból tüstént ezen átrovatolás folytán a kereső rész 4.5 millióra csökkent, az egész ország eltartottjainak létszáma szint-ennyivel szaporodott.

Ez a milliós munkásfogyatéka nemcsak a szám erejével dobt meg, hanem a gazdasági munkák tudásában, az avatottságban, hozzáértésben rejlt minőségis erővesztéség által is. Viszont az eltartottak milliós növekedése szinten nemcsak számszerű súlyával esik a mérlegbe, hanem az egészségis fokozódása révén is. (Drágább katonai élelem, kórházi még drágább élelmész.)

A világháború kitörése a mező és kertgazdasági termelés 10 millió hektáros területét nagyjában nem érinti; de a hozzá fűződő élelmi anyagbeszolgáltatás iránti követelés mérvét se szállítja letebb, sőt emeli inkább (ha a szövetséges államokon túl kivétel szünetel is, de a szövetségesek igénye ezt bőven ellensúlyozza).

Szóval a mező és kertgazdasági termelés szükségese változatlanul fennáll, de a keresztülviteléne a munkaerő leltárában óriási a fogyatéka. Ennek nevezetes részét pótolni fogja maga az élet. Törpe és kisbirtokosaink, kisbérloink, felesleink s.b., kik a szóban levő 10 millióból 13 millió hektár területet tartanak birtokban, illetve művelés alatt, élénk reményre jogosítanak, mert e

^{*)} Hátározati javaslat, melyet gazd. egyesületünk közgyűlése elfogadott.

gazda népünk családi életének szervezte, földművelési rátermettsége, — ősi erénye, — ön és nemzettefenntartó készsége, melyet a török hódoltságától számított 400 esztendőes békes, háborús és diadalmas önvédelmi harcral bizonyított be; a nagyobb birtokok motorikus erőpótlása szinten bizalmat kelt. Azonban ugy amott, mint eme részen kézi munkaerő fogyatéka fennállása kétségtelen, ami külső részről való pótlásra vár.

Gondolatunk és véleményünk szerint két helyen van erőtartalékunk, mindkettő szervezésre, felszerelésre és mozgósításra vár. Középsőoláink padrosáiban, másrészt a katonai üdülő osztagok telepein várnak a kibontakozásra azok a tartalékok. Mintegy 100,000 főnyi amaz, 10—20,000 főre tehető emez.

Aligha csalódunk, ha azt tesszük föl, hogy a tanártársak, akik a haza és a kultúra védelmi munkáját végzik a véres lövészárkokban, elvárhatják az itthon maradt kártársaktól, hogy az anyaföld kultúrája mellett annak védelmére vezéreljék és ott a hadviselés békes területein a barázdák műveléséne a véréjtekező mező és kertgazdasági munkák körében érvényesítsék az ifjúság izmának erejét és hazafias lelkesedését s ide, erre a területre irányítsák, erre illessék rá szervesen a magyar fiatalság vérenek fölpezsgését, mely a haza védeleinek nagy gondolatával van át és átitatva.

Természetesen találunk, ha a mai legendás időkben a 48-as legendák megújulása következnék be, ha az 1848-as tankönyvetnek puskával, karddal való fölcserelését most 1915-ben az asó, kapa, gereblyével való fölcserelés ismételné meg. Nem vaktában való nekiszabadítással, hanem tervszerű előkészítéssel és okos vezetés mellett. Az összevont tananyag délelőtnöknéki elvégzése, — esetleg gyorsabb levezetés, — a fiatalság rendszeres foglalkoztatása, fokozatos erőfejlesztés, munkaedzés keresztülvitele a kerti területeken — a sarló és kaszáképesség elteréseig az erősebbeknél végszükség esetére.

Az országos és egységis jelvényvel ellátott fiatalság (fiúk, leányok) visznek részt, a diadalmas munkaidő végén állami érémekkel láttatának el,

(„Béke fegyverével“ a haza védelmében — 1915 körülattal). A tanulók iskolai bizonyítványában a tanárok minősítés lapján külön rovat szolgálna érdemük följegyzésére.

Kétség nem fém a siker nagyságához, melyet egy ilyen 100,000 főnyi intelligens munkástartalék sikra szállása földrésze s mely az egész országot fölvilágynozna. De hasonlóan számottevő volna a szolgáltatás anyagi mérve is a termelés és közlelmezés szempontjából.

Mi gazdák és kertészek azonban távolabbi eredményekre és még becsesebb előnyökre is számítanánk. Intelligens fiataliságunk, mely innen-onnan a közlelbe kilépez az irányítás, vezetés és közvetlen közreműködés szerepöközhet: jut az anyaföld munkás népének, munkáinak ismerése mellett és után kerülő oda, a mező és gazdasági ügy fontosságát fölismerte s ekként megértője lesz az anyaföld szive dobbanásának, követeléséne; amit a közeljövőhöz intéz, a multak tartozásának lovására iránt — a haza érdekében! Szóval a magyar agrárpolitikai érvényre jutására számítunk az ifjúság mostani szerepese révén, amely politika hivata van arra, hogy a világháború megrázó tanulságtetelei nyomán közgazdasági életünkét átformáljuk s azokra az alapokra fektessük, melyek az egészségese fejlődést, és dual virulást és gazdag gyümölcsözést biztos tják.

A másik rejlett munkaerő a katonai üdülő osztagok tájáról tekint biztatólag és reményt kelőleg felénk.

Ezrével kerülnek a beteg és sebesült katonák egyes nagyobb városok kórházába, ahonnan hosszabb-rövidebb idő multán, de nagy számban hagyják el a beteg szobákat. Egyes helyörségekben külön üdülőtáborhelyeken gyűjtik őket ezután egybe, ahol a lábbadozó osztagokat képeze szinte tetlenül várják a hadsinterre való visszaküldésüket.

Sok közöttük a földműves, a kertész, a vincellér, kik az üdülés pár hete alatt a katonai kötelekben való maradás mellett a helyörség közelében pompásan tudná idejét a kert, szőlő, szántó könnyebb foglalatosságai között értékesíteni, ami mellett egészségük is könnyebben térne vissza. Ez osztagok létszáma csekély ingadozással sokáig állandó lesz, ha az egyének változnak

is benne, de 10, 15, 20 ezer munkásra lehet becsülni azokat, akik az ország különböző helyein a kert és mezőgazdaságban célszerű felhasználásra alkalmazhatóak.

Az üdülő katonák e nemű foglalkoztatására reményünk lehet, mert a hadvezetőség a célszerű s olyan tervekre szivesen hajlik, melyek a katonai tevékenységben maradása mellett az üdülő legénység előnyét szolgálják, amihet jelen esetben nem kis foku közgazdasági és közlemezési előny is fűződik.

Lisztkészletek bejelentése

1. Mindazok, akiknek zabuzól, rozsból, árpból vagy az ezekből előállított lisztből olyan készletük van, mely az ideig bejelentve, beszállítva, szóval requirálva nem lett s amely készlet a folyó év termésének betakarításáig a saját háztartásuk és gazdaságuk céljára szükséges mennyiséget meghaladja, kötelesek ezt a készletet a rendőrkapitányi hivatalnál folyó évi április hó 8. 9. 10. napjain a hivatalos órák alatt bejelenteni, mert különben azok, kik ezt a bejelentést is elmulasztják, kihágás miatt az 1914. L. t. c. 9. §-a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetés-

sel fognak büntettetni, továbbá a be nem jelentett, elrejtett vagy eltított készletüknek a házi vagy gazdasági szükségletet meghaladó részét a hatóság érvény értelmében kihágási eljárás során elfogja kobozni.

2. A bejelentést akár szóval akár írásban lehet teljesíteni.

3. A bejelentett készletet az Országos Gazdasági Bizottság részére zár alá vettnek kell tekinteni, mihézték a birtokos azzal, a bejelentéstől kezdve nem rendelkezhetik, hanem köteles azt az Országos Gazdasági Bizottság részére megőrizni és felhívásra a hatóságilag megállapított legmagasabb áron készpénz fizetés ellenében átsozgatlatni.

4. Az elrejtett és eltított készletet a bejelentésre kitűzött 3 nap eltelté után hatóságilag a pénzügyőrök által is nyomoztatni fognak. Azokat akik a bejelentést elmulasztják, készletüket elrejtik vagy eltítoikolják, joga van a hatóságnál bármiké följelenteni. A kihágási eljárás során elközött készletek értékeinek egy ötöde a feljelentőt illeti.

5. Az, aki a hatóság által már előbb fölívott készletének bejelentésére és feltárására, de készletének bejelentését és feltárását elmulasztotta, készletét elrejtette vagy eltítoikolta, ha most a bejelentést a kitűzött 3 nap alatt önként megteszi, azért mert az előbbi felhívás dacára a bejelentést

eddig elmulasztotta, nem esik büntetés alá és készlete nem koboztatik el, hanem az Országos Gazdasági Bizottság által készpénz fizetés ellenében átvetetik.

6. Háztartási szükséglet cimen senki sem tarthat több gabonát vissza, mint amennyinek ezen a cimen való jogosult visszatartása a requiráláskor megállapítottat. Akinék gabonája és lisztje van, annyival kevesebb gabonát tarthat vissza, mint amennyi lisztje van. Akinék csak lisztje van, ebből annyit tarthat vissza, hogy a lisztkeverésre érvényben levő szabályok megtartásává a háztartásban élőkre a f. évi augusztus hó 15-ig számítva havonként és fejenként 6 kgrm. liszt jusson.

7. Gazdasági szükséglet cimen visszatartható árpból a vetmagot továbbá valamennyi terményből f. évi aug. 15-ig számítva a gazdasági cselekedet konvenciója, az aratók és egyéb élemezési kötelezettséggel, vagy terményből járandósággal alkalmazott vagy helyiszokás szerint szintén a f. évi augusztus hó 15-ig számba vett szükséglete.

Akinék több helyen van gazdaságuk, az egyik gazdaságban fentállót és az előbbi bekezdés szerint számításvan levő szükségletére a másik gazdaságban levő szükségletet jogosan tarthatja vissza.

8. A malmonak azon gabona és liszt készleteket, amelyek már a polgári vagy katonai hatóság rendelkezése alatt állanak bejelenteniük nem kell, valamint nem kell bejelenteni, a kereskedőknek, szafocoknak, pékeknek s általában azoknak, akik a liszt feldolgozásával vagy forgalomban helyezésével foglalkoznak, azt a liszt készletet, amelyet már hatósági intézkedés következtében kaptak. Minden más eddig még be nem jelentett készlet bejelentendő.

Főhadiszállásunk hivatalos jelenése.

Budapest, április 7.

Hivatalos jelentés:

A kárpáti harcok kiterjedése még növekszik. A Laborc-völgytől keletre eső magaslatokon tegnap a német csapatok és a mi csapataink az oroszok erős hadállásait elfoglalták és az alkalommal 5040 oroszot fogtak el. A szomszédos terepszakaszokon az oroszok több heves támadását az ellenség nagy veszteségei mellett véresen visszaverték és további 2530 oroszot ejtettünk foglyul.

Délkeleti Galiciában az Ottyniától északra keletre eső magaslatokon az ellenségnek egy éjjeli támadása meghiúsult.

Április 4-én Úscie-Biskupietől délnyugatra az ellenségnek a Dnyeszter déli partjára megkísérelt előretörése alkalmával az orosz Sándor-gyalogezred két zászlóját megsemmisítettük.

Höfer altábornagy,
a vezérkar főnökének helyettese.

Jelentés a német főhadiszállásról.

Berlin, április 7.

A francia főhadiszállásról jelentik:

Nyugati hadszíntér:

A franciák tegnap óta a Maas és Mosel között különösen élénk tevékenységet fejtenek ki. Nagy erők latba vetésével és nagyszámú tüzérséggel Verduntól északra keletre, keletre és délkeletre, valamint Ailly, Apremont, Flirey mellett és Pont à Moussontól északnyugatra támadtak. Verduntól északkeletre és keletre a támadások tüzelésünk miatt egyáltalán nem fejlődhetek ki. Verduntól délkeletre visszavertük a támadásokat. A Maas magaslatok keleti szélén sikerült az ellenségnek legelőlv levő árknak egy kis részében átmenetileg megvetni a lábát; az éj folyamán innen is ismét kivertek.

Ailly és Apremont környékén a harc éjjel is folyt, anélkül, hogy az ellenfél bármilyen sikert tudott volna kivívni. Elkeseredett volt a harc Flirey környékén, ahol a franciák több támadását visszavertük. A Bois de Pretretől nyugatra, a flirey-ponta-moussonnai utól északra ellenünk intézett erős támadás összeomlott.

Noha az ellenfél e harcokban igen súlyos veszteségeket szenvedett, erőinek újabb elosztásából arra a fölvetésre kell jutni, hogy támadásait itt folytatni fogja, miután a Champagneban kifejtett fáradozásainak teljes hiábavalósága világosan kiderült.

Legfőbb hadvezetőség.

A fémekviróló rendeletek.

Ismeretesek azok a rendeletek, amelyeket a kormány az egyes meghatározott fémekről és ötvözetekről készült fel és készgyártmányok köztelők bejelentéséről és egyes fémek lefoglalásáról a hivatalos lap március 30-iki számban kiadott.

A bejelentés természetesen egyetemese kötelező, ellenben a lefoglalási rendeletek merevségét bizonyos mértékben megnyihette a kereskedelmi miniszter külön rendelete, amely a lefoglalási kötelezett fémek egy részét a saját üzem fenntartása céljából a tulajdonos saját rendelkezésére bocsátja. E rendeletek végrehajtására vonatkozó intézkedéseket a kereskedelmi miniszter már meglette s az elsőfoku iparhatóságokban irányított körrendeletéhez a szükséges bejelentő lapokat is mellékelte. Az érdekelte ipari és kereskedői szakmáknak mindenesetre érdekükben van e rendeletek alapos áttanulmányozása. Nevezetesen a bejelentés az összes a kereskedőknek és gyárosoknak található fel és készgyártmányokra kiterjed, holott a lefoglalás csak azokra az anyagokra vonatkozik, amelyeket má február 6-án lefoglalt a kormány, s amelyeknek most az az óta keletkezett és a jövőben termelendő készletei foglaltatnak le.

Eladó föld.

Nagyk. Kaszap Lőrinc nyug. tanító urnak, a Nyársapaton lévő, mintegy 26 kath. hold szántóföldje, igen előnyös feltételek mellett, örök áron eladó. Vevők jelentkezhetnek a tulajdonos V. ker. 153. számú házánál.

3-3

Néhai Hartványi Jánosné VII. 223a. sz. alatt lévő háza három vékás területen fekvő gyümölcsös kerttel és szántó földdel és a hangacsón lévő ötvékas területű föld is örök áron szabad kézből eladó; értekezni lehet az örökösökkel a fenti szám alatt lévő lakáson Deák Pál, Vizi Jánosné csirke-piactér és Farkas László VI. ker. 86. sz. alatt lévő lakáson.

2-3

3 hold szőlő és 3 hold szántó-föld melynek fele buzával van bevetve felébb kiadó, hol? megmondja a kiadó hivatal.

1-2v.

Glücksman Mártonnak a feketéi határon lévő 23 hold bevettett földeje eladó; értekezni lehet a tulajdonossal.

1-3v.

Kiadó lakások.

Fazekas Józsefnek Szolnoki-utca 13. sz. alatti házánál 2 utcai szoba, konyha, mellékhelyiségekkel, — valamint az V. ker., 148. sz. alatti házánál 2 szoba, előszoba, konyha, mellékhelyiségekkel május 1-től bérbe kiadó. Kis családok előnyben részesülnek.

Csinos József IV. ker. Rátkóczy utca 329. sz. alatti háza, mely áll 2 szoba, konyha, éleškamra pince és több mellékhelyiségekből május 1-től haszonbérbe kiadó; értekezni lehet Dér Pállal I. ker. 294. sz. alatt. 6-4

IV. ker. 464. sz. alatt két külön álló épület; mely áll 2—2 szoba, konyha, éleškamrából, hozzátartozó nagy gyümölcsös kerttel, egy, esetleg két részben is örökáron eladó; értekezni lehet ugyanott a tulajdonossal. 15-9

Vegyesek.

Május elsejére kereksek egy kényelmes nyaralót, szép pormentes helyen, közel a városhoz. Cim a kiadó-hivatalban.

Különféle butor, köztük moszó márványlappal eladó X. ker. Losonczy-utca 55. szám.

Nagyobb mennyiségű öbfe vágott száraz nyárfa, ugy szintén néhány hl. kis üstön főtt nagy részt szilva pálinka és idei vágású akácfa része van eladó. Ugyanott a legzebb árj alma kapható, özv. Bitzó Bálintné urnóél Patay-utca 77. sz. 15-9

Egy márvány lapu moszó, valamint több petróleum lámpa eladó. Hol? megmondja a kiadó hivatal.

Egy igen jó karban lévő uri szoba bőrgarnitúra, mely áll 2 fotel diványból és egy kerek asztalból eladó. Cim a kiadóhivatalban.

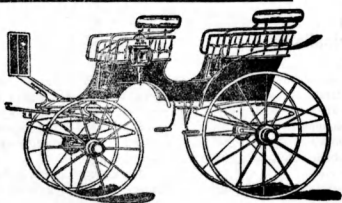
Használjunk hadisegély postabélyeget.

Gyászjelentéseket

Izléses kivitelben a koronázni 100-kint készit

Székely Albert

villanyerőre berendezett könyvnyomdája, a postával szemben.

LABANCS AMBRUS

bognár mester (I. ker. 300.) értesíti a n. é. közönséget, hogy villanyerőre berendezett bogárnműhelyben készit mindenféle kivitteli kocskait. Javitásokat elfogad gyorsan és pontosan.

Raktáron tart ugy egyszerű, valamint legdiszebb kocskait, agyszintén nála kocslámpák jutányos áron kaphatók. Kérve a t. közönség becses pártfogását.

URÁNIA

Folyó hó 10-én, szombaton ismét nagyszabásu

KINEMA-SZKECCS előadás.

Egyetlen nap! Szenzációt keltő siker! Egyetlen nap! Karinthy Frigyes háborus kinema-szkeccse ezt megelőző művészi fehér aktuális kabaré Koppán Margit, Békefi Lajos, Kovács András, Vitéz Róbert :- fővárosi művészek együttes vendégjátékával. :-:

Mese egy közkatonáról.

Színháték színpadon és vásznon 6 képhén (3 mozi és 3 színpadi rész). Zenéjét Kálmán Imre versére szerzett Pazeller J.

SZEMÉLYEK:

Csutak Rezső hivatalnok Kovács András Schvartz az „Untauglich” — Vitéz Róbert Margit, a neje — B. Koppán Margit Káplár — — — — — Békefi Lajos Történet a mai hábor: alatt.

A szkeccs előtt falrengető kacagás! Művészi siker. Nagy aktuális háborus művészi műsor. 20 művészi színi 2 tréfa.

Előadások kezdete este 6 és 8 órakor. Helyárak: Páholy személyenként 2 K, Kórszék I K 60 fill. 1-ső hely I K 20 fill. II-ik hely 80 fill, III-ik hely 50 fill. Közép karzat 80 fill. Oldaltl 60 fill. Gyermekek felet fizetik. A páholy, kórszék és I. hely számozva lesz. E számozott jegyek a 6 órai előadásra Papp Sándor kerékpár üzletében, a 8 órára pedig Bazsó Kálmán könyv és papirkereskedésében már előre válthatók.

11-én ROKAMBOL II-ik része.

Hirdetéseket jutányosárban vesz fel lapunk kiadóhivatala.